

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 23.12.2016 № 16)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ПОСЛУГАМИ"
2.05.02.01**

електронна пошта: Т.Poremska@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 287 20 33
керівник ДСС: Поремська Т. С.

Київ – 2016

Зміст

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	5
2.1. Відповідність.....	5
2.2. Точність.....	6
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	9
2.4. Доступність та зрозумілість.....	10
2.5. Послідовність та зіставність.....	11
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	12
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	14
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	14
3. Заключна частина.....	16

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження (далі – ДСС) щодо статистики зовнішньої торгівлі послугами (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та показників якості результатів спостереження. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів конкретного періоду спостереження, а визначена чинною методологією, процедурами обробки та методами контролю даних та процесів тощо.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначені розділом III Принципів діяльності органів Держстату, затверджених наказом Держкомстату від 14.06.2010 № 216.

Звіт підготовлений більш детально відносно попередньо підготовлених базового та підсумкового звітів з якості ДСС з більш глибоким висвітленням характеристик компонентів з якості спостереження. Цей звіт є відправною точкою для підготовки більш детальних стандартних звітів з якості ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами, спрямованих на задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів у більш широкій і глибокій інформації щодо якості даних і процесів.

Метою проведення ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами є отримання статистичної інформації про обсяги експорту-імпорту послуг за видами послуг, країнами світу, а також визначення питомої ваги окремих країн, регіонів, видів послуг у загальному обсязі зовнішньої торгівлі в країні та темпів зростання (зниження) обсягів зовнішньої торгівлі послугами в динаміці.

Звітність підприємств щодо зовнішньої торгівлі послугами в Україні запроваджено з 1994 року. Обстеження проводиться щоквартально.

За цей період обстеження зазнало змін з точки зору інформаційного наповнення (склад показників), використання класифікацій, а також запровадження нової методології та системи обліку.

Основні принципи організації ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами ґрунтовані на єдиних методологічних підходах, що забезпечує співставну динаміку інформації про обсяги експорту- імпорту послуг в Україні. У показниках ДСС враховано міжнародні вимоги до статистичної інформації щодо зовнішньої торгівлі послугами, зокрема "Керівництва зі статистики міжнародної торгівлі послугами" (ООН, ЄС, МВФ, ОЕСР, СОТ, Конфедерація ООН з торгівлі та розвитку, 2010) та 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" (МВФ, 2009).

Результатом проведення ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами є первинна й узагальнена інформація, яка використовується для відстеження обсягів та динаміки експорту-імпорту за географічною структурою та структурою видів послуг з метою одержання всебічної та вичерпної статичної інформації про зовнішню торгівлю послугами для складання

зовнішньоторговельного та платіжного балансів України, а також оцінки розвитку економічних взаємовідносин України з іншими країнами світу.

Нормативно-правовою основою проведення ДСС є закони України "Про державну статистику", "Про інформацію", розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 № 145-р "Про схвалення Стратегії розвитку державної статистики на період до 2017 року", щорічні плани державних статистичних спостережень, Політика Держкомстату у сфері захисту конфіденційної статистичної інформації (наказ Держкомстату від 30.11.2011 № 326), а також інші нормативно-правові документи.

Інформація зі статистики зовнішньої торгівлі послугами відображає результат діяльності з послугами між резидентами України та нерезидентами та представлена як з точки зору виду послуги, так і з точки зору країни-партнера. Зовнішня торгівля послугами є складовою платіжного балансу, системи національних рахунків та зовнішньоторговельного балансу. ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами відповідно до Довідника розділів статистики належить до розділу 2.05.02 за тематикою статистичного виробництва. ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами базується на Методологічних положеннях зі статистики зовнішньої торгівлі послугами (наказ Держстату від 07.02.2013 № 43 (зі змінами)), здійснюється за формою № 9-ЗЕЗ (квартальна) "Звіт про експорт-імпорт послуг" (наказ Держстату від 02.12.2013 № 367) на підставі Роз'яснень щодо її заповнення та згідно з Класифікацією зовнішньоекономічних послуг (наказ Держстату від 27.02.2013 № 69) (далі – КЗЕП).

На офіційному веб-сайті Держстату розміщені зазначені Методологічні положення (http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2014/419/mp_419.zip), класифікація (http://ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls/op_kzep_2016.htm), звітно-статистична документація: форма звітності та роз'яснення щодо її заповнення (http://ukrstat.gov.ua/albom/albom_2016/2_4.htm#Зовнішня_торгівля_послугами).

Статистичні дані із зовнішньої торгівлі послугами, що надаються по кожній країні-партнеру, для забезпечення детальної інформації по операціях між резидентами та нерезидентами, містять, окрім 12 основних компонентів послуг, адаптованих до Розширеної класифікації послуг Платіжного балансу (РКПБ), також більш розширені визначення категорій послуг.

Поширення інформації зі статистики зовнішньої торгівлі послугами здійснюється у терміни, визначені планом державних статистичних спостережень на відповідний рік, та згідно з Календарем оприлюднення статистичної інформації Держстату (http://ukrstat.gov.ua/plansite/pl_2016_ct.htm).

Основними статистичними публікаціями щодо зовнішньої торгівлі послугами є:

- експрес-випуски: "Зовнішня торгівля послугами", "Зовнішньоторговельний баланс України", "Стан зовнішньоекономічних відносин з країнами ЄС";
- доповіді: "Про соціально-економічне становище України", "Про соціально-економічне становище регіону";

- статистичні бюлетені: "Основні макроекономічні показники соціально-економічного розвитку України", "Статистичний бюлетень № 1", "Соціально-економічний розвиток України", "Економічне і соціальне становище регіону";
- статистичні збірники: "Україна в цифрах", "Статистичний щорічник України", "Регіони України", "Україна та країни СНД", "Співробітництво між Україною та країнами ЄС", "Зовнішня торгівля України товарами та послугами", "Зовнішня торгівля України", "Транспорт і зв'язок України";
- статистичні таблиці для веб-сайту Держстату: щоквартальна оперативна інформація: "Географічна структура зовнішньої торгівлі послугами", "Структура зовнішньої торгівлі послугами", "Обсяги експорту-імпорту послуг за регіонами", "Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг на 2 зн. КЗЕП)"; річна оперативна інформація "Зовнішня торгівля України послугами з країнами ЄС", річна уточнена інформація: "Зовнішня торгівля України послугами з країнами ЄС", "Щоквартальні обсяги експорту-імпорту послуг за країнами світу", "Щоквартальні обсяги експорту-імпорту послуг за видами послуг", "Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг на 2 зн. КЗЕП)", "Динаміка експорту-імпорту послуг за країнами світу", "Динаміка структури експорту-імпорту послуг", "Географічна структура експорту-імпорту послуг (1996–20__рр.)";

Уся інформація в агрегованому вигляді представлена за основними показниками, а також в розрізі основних видів послуг, у географічній структурі, регіонів та розміщується на офіційному веб-сайті Держстату www.ukrstat.gov.ua у розділі "Статистична інформація" (підрозділ "Економічна статистика"/"Зовнішньоекономічна діяльність"), у розділі "Публікації" (підрозділ "Економічна статистика"/"Зовнішньоекономічна діяльність").

Крім того, щороку формується інформація для передачі в базу даних ООН.

На запити користувачів органи Держстату надають наявну статистичну інформацію за результатами розробки ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами у зведеному вигляді на паперових, електронних носіях, засобами зв'язку у порядку та на умовах, визначених Держстатом, а також відповідно до порядку доступу до публічної інформації.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державного статистичного спостереження задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів у статистичній інформації.

Основними статистичними показниками ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами є вартість експорту послуг (вартість окремого виду послуги, наданої

українським суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності іноземному суб'єкту господарської діяльності як на території України, так і за її межами, згідно з договорами (контрактами) або в усній формі договору; до обсягів експорту послуг уключаються надходження коштів від нерезидентів за надані послуги) та вартість імпорту послуг (вартість окремого виду послуги, наданої українському суб'єкту зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктом господарської діяльності як на території України, так і за її межами згідно з договорами (контрактами) або в усній формі договору; до обсягів імпорту послуг уключаються перерахування коштів нерезидентам за одержані послуги).

Одиниця ДСС – підприємство-резидент, що здійснює експортно-імпортні операції з послугами.

Респондентами ДСС є юридичні особи, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність послугами, у тому числі центральні та місцеві органи виконавчої влади – головні розпорядники державного та місцевого бюджетів, постійні представництва нерезидентів в Україні.

У ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами використовуються Класифікація зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП), Класифікація країн світу (КС), Класифікація валют (КВ), Класифікація інституційних секторів економіки (KICE), Класифікація об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ).

Інформація щодо зовнішньої торгівлі послугами у вигляді безперервних динамічних рядів наявна за такі періоди:

- згідно з Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності (КПЗЕД) – за період 1998–2012 років;
- згідно з Класифікацією зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП) – починаючи з 2013 року.

Статистика зовнішньої торгівлі послугами надає статистичну інформацію по експорту та імпорту послуг на квартальній, кумулятивній основі та в динаміці, у загальних обсягах України, у розрізі видів послуг, країн світу та регіонів.

2.2. Точність

Точність статистичних результатів – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Відповідно до Методологічних положень зі статистики зовнішньої торгівлі послугами проведення ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами є щоквартально представлена оперативна інформація, яка є результатом компіляції та агрегації наявної інформації, наданої респондентами за окремий квартал, про обсяги експортно-імпортних операцій з послугами, які здійснюють протягом звітного періоду юридичні особи-резиденти України. Один раз на рік територіальні органи Держстату (далі – ТОД) здійснюють формування відкоригованих масивів даних звітних одиниць щодо експорту-імпорту послуг

(окремо по кварталах), які відповідно до Методологічних положень передають на державний рівень для формування уточненої річної інформації про експорт-імпорт послуг, яку оприлюднюють на офіційному веб-сайті Держстату. Уточнення відбувається за рахунок актуалізації сукупності звітних одиниць, коригування даних респондентів та річної інформації, наданої іншими організаціями відповідно до угод про взаємообмін інформацією.

Формування сукупності звітних одиниць ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами здійснюється на державному рівні щоквартально.

Джерелом даних для формування сукупності звітних одиниць ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами є:

- реєстр статистичних одиниць;
- перелік юридичних осіб, що звітували за формою № 9-ЗЕЗ (квартальна) органам Держстату про здійснення зовнішньоекономічних операцій з послугами у попередньому році;
- перелік юридичних осіб, що звітували органам Держстату за формами 1-підприємництво (річна), 1-підприємництво (коротка, річна);
- адміністративні дані Мінекономрозвитку, Мінінфраструктури, Мінрегіонбуд (реєстри: суб'єктів господарської діяльності, які отримали ліцензії на право перевезення пасажирів і вантажів повітряними, річковими, морськими та автомобільними транспортними засобами; суб'єктів туристичної та будівельної діяльності, які мають відповідну ліцензію);
- додатковий перелік респондентів, який сформований на підставі даних НБУ (щодо підприємств, які надають (отримують) зовнішньоекономічні послуги вартістю понад 20 тис.дол. США).

До сукупності звітних одиниць ДСС уключають підприємства-резиденти, які мають такі ідентифікаційні та класифікаційні ознаки: усі, крім S.14 "Домашні господарства" згідно з KICE (Класифікація інституційних секторів економіки), відповідно до адміністративно-територіального устрою згідно з КОАТУУ (Класифікація об'єктів адміністративно-територіального устрою України), згідно з КОПФГ (Класифікація організаційно-правових форм господарювання), КВЕД (Класифікація видів економічної діяльності), незалежно від організаційно-правової форми господарювання, виду економічної діяльності, від розміру, враховуючи при цьому інформацію адміністративних джерел.

Всі вищезазначені класифікації розміщені на офіційному веб-сайті Держстату http://csrv2.ukrstat.gov.ua/klasf/st_kls_2016.htm.

Формування сукупності звітних одиниць зі статистики зовнішньої торгівлі послугами відбувається відповідно до Роз'яснень щодо проведення робіт з формування й актуалізації сукупностей одиниць та переліків звітних (облікових) одиниць (респондентів) державних статистичних спостережень, затверджених 25.10.2013, та до Методологічних положень зі статистики зовнішньої торгівлі послугами.

При цьому за кожною одиницею ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами відбираються такі реквізити:

1. Ідентифікаційний код ЄДРПОУ (головне підприємство-юридична особа).
2. Найменування.
3. Код території за КОАТУУ.
4. Адреса місцезнаходження (юридична адреса).
5. Телефон.
6. Код організаційно-правової форми за КОПФГ (із урахуванням його уточненого значення).
7. Код основного виду економічної діяльності за КВЕД на початок обстеження.

Після формування сукупності звітних одиниць на державному рівні вона передається на регіональний рівень для подання пропозицій щодо включення або виключення одиниць з переліку респондентів. Після опрацювання пропозицій на державному рівні формують сукупність звітних одиниць і направляють до ТОД для проведення ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами.

Щоквартально після звітного періоду ТОД проводяться співставлення даних НБУ щодо переліку підприємств, що здійснювали зовнішні операції послугами, з переліком звітуючих одиниць за формою № 9-ЗЕЗ (квартальна). За результатами співставлення щоквартально вносяться зміни й актуалізується сукупність звітних одиниць ДСС за цією формою, що передається на державний рівень.

Щорічно також проводиться робота щодо актуалізації сукупності звітних одиниць на підставі даних інших статистичних спостережень (форми 1-підприємництво (коротка) (річна), 1-підприємництво (річна)) та адміністративних даних, що надаються відповідними органами державної влади (реєстрів суб'єктів господарської діяльності, що отримали ліцензії на право перевезення пасажирів і вантажів різними транспортними засобами, здійснення будівельних послуг, здійснення туристичної діяльності). Також один раз на рік ТОД проводять роботу щодо актуалізації річної генеральної сукупності звітних одиниць.

До основних похибок, що виникають у результаті проведення ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами відносяться: помилки охоплення, помилки вимірювання, помилки невідповідей та помилки обробки.

За підсумками аналізу сукупності одиниць ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами встановлено, що сукупність респондентів за формою № 9-ЗЕЗ (квартальна) за 2015 рік по відношенню до попереднього року збільшилося незначною мірою, майже на 7,5%.

Основним джерелом похибок є кількість невідповідей респондентів через відсутність зовнішньоекономічної діяльності у звітному періоді, некоректне заповнення форми, через існуючі в респондентів проблеми визначення та ідентифікацію окремих видів послуг, виникнення надзвичайних та непереборних обставин, а також зазначення розрядності у вартості послуг. Серед опитаних протягом 2015 року рівень (помилка) невідповіді підприємств

склав близько 22,5%. Також джерелом похибки є відсутність даних щодо кількості одноденних туристів, що має бути використана Держстатом при розрахунку виду послуг "Послуги, пов'язані з подорожами".

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність характеризує інтервал часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Поширення даних здійснюється у терміни, визначені планом державних статистичних спостережень на відповідний рік, та згідно з Календарем оприлюднення статистичної інформації та Каталогом офіційних статистичних публікацій Держстату. Вся інформація в агрегованому вигляді представлена за основними показниками, а також в розрізі основних видів послуг, за географічною структурою, за регіонами та розміщується на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua).

Оприлюднення статистичної інформації здійснюють у заплановані терміни. У випадку необхідності перенесення цих термінів на офіційному веб-сайті Держстату для користувачів розміщують відповідне повідомлення.

Збір, обробка й аналіз даних щодо зовнішньої торгівлі послугами здійснюється в такі терміни:

Форми	Збір	Обробка ТОД	Обробка ГУРС	Аналіз	Перше оприлюднення статистичної інформації
ф. № 9-ЗЕЗ (квартальна)	не пізніше 10 числа місяця, що настає за звітним періодом	не пізніше 23 числа місяця, що настає за звітним періодом	не пізніше 32 дня, що настає за звітним періодом	не пізніше 45 дня, що настає за звітним періодом	на 45 день, що настає за звітним періодом

Детальні статистичні дані публікуються кожного кварталу на 50 день. Уточнена річна інформація з розподілом за кожним уточненим кварталом поширюється в статистичних публікаціях на 150 день, що настає за звітним періодом.

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються протягом 5 днів, що відповідає вимогам Закону України "Про доступ до публічної інформації".

Інформація поширюється без затримок у визначені строки на офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділах "Статистична інформація" та "Публікації" (підрозділ "Економічна статистика"/ "Зовнішньоекономічна діяльність").

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Результати обстеження щодо зовнішньої торгівлі послугами доступні для користувачів на паперових носіях та в електронному вигляді.

Користувачам доступна вся інформація, що отримується за результатами спостереження, з урахуванням обмежень, пов'язаних із дотриманням вимог Закону України "Про державну статистику" щодо забезпечення конфіденційності інформації.

Повний перелік видань за результатами обстеження і стислий опис їхнього змісту наведено в щорічній публікації "Каталог офіційних статистичних публікацій", яка розміщена на офіційному веб-сайті Держстату (http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2012/12_2012/cat_16.zip).

Публікації та статистична інформація зі статистики зовнішньої торгівлі послугами розміщені на офіційному веб-сайті Держстату:

- розділ "Експрес-випуски" (підрозділ "Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Зовнішньоекономічна діяльність");
- розділ "Статистична інформація" (підрозділи "Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Зовнішньоекономічна діяльність", "Багатогалузева статистична інформація"/"Регіональна статистика"/"Економічна статистика"/"Обсяги експорту-імпорту товарів та послуг");
- розділ "Публікації" (підрозділи "Економічна статистика"/"Зовнішньоекономічна діяльність", "Багатогалузева статистична інформація"/"Комплексна статистика"/статистичний збірник "Регіони України").

Статистичні видання оприлюднюються на офіційному веб-сайті Держстату в строки відповідно до Календаря оприлюднення публікацій Держстату, який розміщено на офіційному веб-сайті Держстату (http://ukrstat.gov.ua/plansite/pl_2016_p.htm).

Водночас наявну статистичну інформацію можна отримати за запитом в установленому Держстатом порядку (<http://ukrstat.gov.ua/Zakon/ukr/zrazok.htm>).

Повний опис методології ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами, що має назву "Методологічні положення зі статистики зовнішньої торгівлі послугами", розміщено на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Методологія та класифікації" (підрозділ "Зовнішньоекономічна діяльність"). Методологічні положення базуються на рекомендаціях Керівництва з міжнародної торгівлі послугами (ООН, 2010).

Короткий метаопис ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами розміщено на офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень" (підрозділ "Економічна статистика"/"Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс"/"Зовнішня торгівля послугами").

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів спостереження, відповідного методико-методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження результатів обстеження із зовнішньої торгівлі послугами такі:

поштова адреса: вул. Шота Руставелі, 3, м. Київ, 01601, Україна

телефон: (044) 287-20-33

адреси електронної пошти: office@ukrstat.gov.ua;

T.Poremska@ukrstat.gov.ua

інформаційна довідкова лінія щодо надання публічної інформації:

el.zapyt@ukrstat.gov.ua

контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: 287-06-72, факс 235-37-39;

довідки за зверненнями громадян: телефони 235-01-53, 287-24-22,

e-mail: zvernennya@ukrstat.gov.ua

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки в державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані: класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння в часі або за регіонами, або за іншими сферами діяльності.

Статистична інформація щодо зовнішньої торгівлі послугами формується відповідно до міжнародних стандартів і є співставною з відповідною статистичною інформацією інших країн.

Географічний розподіл інформації щодо зовнішньої торгівлі послугами здійснено згідно з Класифікатором країн світу, який базується на міжнародній класифікації ООН.

У разі географічної зміни структури економічного угруповання з метою зіставності проводиться перерахунок усього динамічного ряду, починаючи з 1996 року.

Інформація щодо зовнішньої торгівлі послугами (квартальні показники) у вигляді безперервних динамічних рядів наявна за такі періоди:

- згідно з Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності (КПЗЕД) – за період 1998–2012 років;

- згідно з Класифікацією зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП) – починаючи з 2013 року.

Бази даних ТОД формуються на підставі первинних звітів підприємств (з розподілом за регіонами, видами послуг, країнами-партнерами) та інформації адміністративних джерел і зберігаються в терміни, передбачені постановкою задачі на програмне забезпечення цього ДСС. Щоквартально зведення масивів ТОД здійснює Головне управління регіональної статистики (далі – ГУРС) із урахуванням адміністративних джерел даних.

Щоквартальна інформація оприлюднюється як на кварталній, так і кумулятивній основах.

Відповідно до Методологічних положень з підготовки звіту з якості даних державного статистичного спостереження щодо зовнішньої торгівлі послугами, затверджених наказом Держстату від 31.12.2014 № 419, здійснено ретроспективний перерахунок даних зі статистики зовнішньої торгівлі послугами, зокрема загальних обсягів експорту та імпорту послуг, а також послуг з переробки, що забезпечило отримання порівняної на всіх рівнях, більш якісної співставної інформації щодо показників вартості послуг існуючих часових рядів, починаючи з 2000 року, відповідно до запровадженої КЗЕП. Результати розрахунків оприлюднено в усіх статистичних публікаціях, що містять показники щодо зовнішньої торгівлі послугами за вказаний період.

Розподіл за видами послуг базується на Класифікації зовнішньоекономічних послуг, що адаптована до Розширеної класифікації послуг платіжного балансу, рекомендованої Керівництвом зі статистики міжнародної торгівлі послугами (ООН, 2010) та Керівництвом з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції (МВФ, 2009).

Співвиробником статистичної інформації щодо окремих категорій зовнішньоекономічних послуг є Національний банк України в частині складання платіжного балансу України. Дані статистики зовнішньої торгівлі послугами, отримані Держстатом, відрізняються від відповідних даних платіжного балансу України у частині окремих видів послуг за рахунок відмінностей у методології, ступеня охоплення та часового охоплення.

На офіційному веб-сайті Держстату в розділі "Методологія та класифікації" (підрозділ "Статистична методологія"/"Економічна статистика"/"Зовнішньоекономічна діяльність") розміщено Роз'яснення Держстату, ДФС та Національного банку України щодо можливих розбіжностей у даних із зовнішньої торгівлі товарами та послугами, які оприлюднюються зазначеними відомствами (http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2015/roz_zt/roz_zt.zip).

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами статистичної інформації за результатами ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами є: державні органи, органи місцевого самоврядування, інші державні установи, наукові організації, профспілки та інші громадські організації, міжнародні організації, фізичні особи.

Ступінь відповідності результатів обстеження зовнішньої торгівлі послугами потребам користувачів оцінюється за допомогою анкетних опитувань.

У вересні–жовтні 2014 року Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів інформації зі статистики зовнішньої торгівлі послугами. Результати анкетного опитування свідчать, що 84% опитаних отримують необхідну інформацію через електронні засоби. 58% користувачів зазначили, що офіційні веб-сайти Держстату та ТОД для отримання статистичної інформації про експорт (імпорт) послуг використовують періодично, 25% – постійно. 23% користувачів використовують у своїй роботі статистичну інформацію щодо основних показників зовнішньої торгівлі послугами з адміністративних джерел (офіційні сайти провідних міжнародних організацій, органів статистики інших країн, Міністерства освіти і науки України, транспортних організацій, ЗМІ тощо).

Переважає більшість користувачів (87%) використовують у своїй діяльності статистичні публікації органів Держстату щодо зовнішньої торгівлі послугами. 78% із числа таких користувачів оцінили на "добре" та "відмінно" систему основних показників, наведених в експрес-випуску "Зовнішня торгівля послугами", 76% – у статистичному збірнику Держстату "Зовнішня торгівля України товарами та послугами"/аналогічних статистичних публікаціях ТОД; 60% – у статистичному збірнику Держстату "Співробітництво між Україною та країнами ЄС"/аналогічних статистичних публікаціях ТОД. Найбільш наповненим і корисним у своїй діяльності 63% користувачів вважають статистичний збірник Держстату "Зовнішня торгівля України товарами та послугами"/аналогічні статистичні публікації ТОД. 89% користувачів вважають, що інформаційне забезпечення Держстату/ТОД щодо основних показників зовнішньої торгівлі послугами (якість статистичної інформації та діяльність щодо підтримки користувачів) заслуговує оцінки "добре" та "відмінно".

За результатами анкетного опитування користувачів статистичної інформації з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів інформації зі статистики зовнішньої торгівлі послугами 77% опитаних користувачів цілком задовольняє інформаційне наповнення, перелік показників і рівень деталізації статистичних даних.

Загальна оцінка діяльності органів Держстату щодо інформаційної підтримки користувачів була позитивною. Роботу фахівців органів Держстату щодо надання відповідей на запити, консультацій тощо 52% користувачів оцінили "відмінно" та 35% – "добре".

Подальші заходи Держстату щодо вдосконалення якості статистичної інформації, а також пропозиції та зауваження користувачів, які не можуть бути враховані, з обґрунтуванням їх відхилення, детально наводяться у відповідному повідомленні результатів анкетного опитування в розділі "Анкетні опитування" офіційного веб-сайту Держстату (www.ukrstat.gov.ua).

Для покращення задоволеності потреб користувачів щодо доступності інформації, починаючи з 2015 року, статистичні збірники Держстату представлені на веб-сайті у двох форматах: PDF та XLS. Також зазначені статистичні продукти були якісно покращені у 2015 році шляхом доповнення їх аналітичними та графічними матеріалами, результатами додаткових розрахунків окремих видів послуг, які не були враховані у статистиці зовнішньої торгівлі послугами до запровадження нової методології, ретроспективних перерахунків згідно із Методикою ретроспективного перерахунку вартості послуг з переробки у зовнішньоекономічній діяльності, затвердженою наказом Держстату від 31.12.2014 № 419.

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

З метою оптимізації звітного навантаження, підвищення якості статистичної інформації, поліпшення звітно-статистичної документації, покращення порядку збирання форм державної статистичної звітності від респондентів, підвищення рівня їх довіри до органів Держстату та заохочення їх до участі в ДСС запроваджено вимірювання звітного навантаження.

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату від 14.05.2013 № 149. У цілому по Україні як у 2015 році, так і у 2016 році по відношенню до попереднього року звітне навантаження на респондентів за формою № 9-ЗЕЗ (квартальна) "Звіт з експорту (імпорту) послуг" залишилось майже без змін (збільшилось на 0,3%).

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення звіту за формою № 9-ЗЕЗ (квартальна) становлять 1 год. 58 хв. Більшості із кількості опитаних респондентів (72%) було нескладно зрозуміти зміст показників форми та інструкцію (роз'яснення) щодо її заповнення, підготувати необхідну інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формою № 9-ЗЕЗ (квартальна) становить 86, що є цілком прийнятним (при середньому значенні показника по ДСС 88).

Для спрощення процедури подання респондентами форм ДСС передбачено подання електронного звіту. При цьому дані проходять автоматичний арифметичний і логічний контроль. Частка звітів, отриманих в електронному вигляді за цією формою, у 2013 році становила 56,9%, у 2014 році – 76,6% та у 2015 році – 62,8%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки в статистичних цілях мають бути

гарантовані. Органи Держстату мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист статистичної інформації, зокрема інформації щодо зовнішньої торгівлі послугами, гарантується Законом України "Про державну статистику" та Концепцією забезпечення статистичної конфіденційності, затвердженою наказом Держстату від 28.07.2015 № 180.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами. Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначено положеннями Закону України "Про державну статистику" та міжнародними стандартами.

Агрегована інформація, що наведена в статистичних публікаціях, з метою додержання правил конфіденційності може бути представлена у вигляді незаповнених комірок з обов'язковим посиланням на Закон України "Про державну статистику".

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами у практиці проведення цього спостереження реалізуються такі заходи щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації:

- первинні дані, отримані органами Держстату від респондентів у ході проведення ДСС, використовуються виключно для статистичних цілей;
- статистична інформація, отримана за результатами спостереження, надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді;
- в окремих випадках, якщо є ризик розкриття конфіденційних (первинних) даних, статистична інформація, отримана в ході спостереження, не розповсюджується.

У ході проведення ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами забезпечується збереження і захист первинних статистичних даних, які отримуються у вигляді заповнених статистичних формулярів.

Архівування, зберігання та знищення первинної інформації здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 № 1242 "Про затвердження Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади" з урахуванням вимог Закону України "Про інформацію" від 02.10.1992 № 2657-XII (зі змінами), у редакції станом на 25.06.2016.

Для забезпечення архівування та зберігання статистичних даних в електронному вигляді на кожному з рівнів обробки даних налагоджено проведення резервного копіювання інформації за всі звітні періоди (за рахунок накопичення файлів), що зберігається протягом 10 років.

3. Заключна частина

Важливою умовою подальшого розвитку ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, а також покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів, що здійснюється шляхом установавання постійного зворотного зв'язку з користувачами статистичної інформації, респондентами ДСС.

Разом з цим у результаті складання Звіту сформувалися завдання, які необхідно вирішити найближчим часом: подальше удосконалення методології з урахуванням європейських вимог та стандартів, приведення у відповідність системи обліку та розрахунків видів послуг, що не враховувалися у статистиці зовнішньої торгівлі послугами до запровадження методології, яка базується на міжнародних рекомендаціях та вимогах, зокрема будівельних послуг та елементів транспортних та страхових послуг, а також проведення заходів для покращення ефективності витрат і зменшення навантаження на респондентів, зокрема удосконалення бланку форми звітності.

Цей Звіт є відправною точкою для підготовки більш детальних звітів з якості ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами, спрямованих на задоволення потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів, зокрема органів влади, НБУ тощо, у більш широкій і глибокій інформації щодо якості даних і процесів.

На офіційному веб-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) розміщено всю інформацію, необхідну для проведення ДСС щодо зовнішньої торгівлі послугами: інструментарій, методологічні матеріали, а також отримані за його результатами статистичні дані з термінами їх оприлюднення. Зважаючи на це, користувачі мають можливість самостійно використовувати необхідну їм інформацію.